

ChristenUnie

Perspectiefnota Dalfsen

2018-2021

Algemene beschouwingen

Perspectiefnota 2018-2021

Gemeenteraad Dalfsen

Algemene Beschouwingen Perspectiefnota 2018-2021

Grote schoonmaak....

De afgelopen weken zijn er veel nieuwe inzichten gekomen over de financiële positie van de gemeente Dalfsen. Door de wijziging van accountants die we de afgelopen jaren hebben gehad zijn er veel zaken naar voren gekomen over onze bedrijfsvoering. Elke accountant heeft duidelijk zijn eigen speerpunt maar door deze wijzigingen is onze financiële huishouding flink opgeschud.

Aan de ene kant zijn tegenvallers nooit prettig, aan de andere kant verdwijnen ze ook niet vanzelf. We zullen er dus mee aan de slag moeten. Wel kunnen we stellen dat er veel taken door de landelijke overheid naar de gemeenten zijn overgedragen zonder dat daar een tegemoetkoming of noemenswaardige vergoeding tegenover staat.

Gemeentebelangen vindt dat we een financieel gezonde gemeente moeten zijn en hebben het college deze opdracht meegegeven. De afgelopen jaren hebben we meerdere keren aangegeven dat we scherp aan de wind moeten blijven zeilen om er voor te zorgen dat we als gemeente ook richting de toekomst financieel gezond blijven.

Een aantal zaken waar we opmerkingen over hebben:

We vragen ons af welke onvolkomenheden er allemaal bedoeld worden zoals genoemd in hoofdstuk 1. We kennen er een aantal maar willen ze graag inzichtelijk hebben. **1**

In het hoofdstuk "waar willen we naar toe met onze gemeente" staat genoemd dat er een kloof wordt ervaren tussen inwoners en gemeente..

Gemeentebelangen herkent zich daar niet in. Wij staan juist volop in de Dalfser gemeenschap en luisteren naar de geluiden van onze inwoners en brengen die over. De drempel mag nog lager, dat wel .... En iedereen zou daar aan mee moeten werken om dit te bewerkstelligen.

De gemeentelijke website is niet altijd up-to-date. We verwachten echt dat hier actie op ondernomen wordt en dat de niet werkende weblinks worden verwijderd en dat zoeken op de site eenvoudig wordt. Een lijst met veel gestelde vragen zou bijvoorbeeld opgenomen kunnen worden. **2**

Afspraken en gespreksverslagen met en van inwoners met de gemeente moeten goed worden vastgelegd. Medewerkers van de gemeente moeten weten wat er besproken wordt met inwoners en/of belangengroepen. Het is frustrerend wanneer er vragen blijven liggen of niet bekend zijn bij collega's. Het is daarom van belang dat er uniform wordt vastgelegd. Wij krijgen te vaak signalen dat zaken niet behandeld zijn of worden vertraagd. Wilt u uitzoeken wat er op dit gebied verbeterd kan worden? **3**

De gemeente Dalfsen heeft de afgelopen jaren veel grote investeringen gedaan. Elke kern heeft of krijgt zijn eigen Kulturhus. Investeringen zullen er altijd op ons afkomen maar het is wel tijd om eens even goed te kijken of alles wat we gedacht hebben te kunnen doen ook daadwerkelijk realiseerbaar is.

Zoals al gezegd, Gemeentebelangen wil de gemeentelijke portemonnee goed in de gaten blijven houden, omdat het gaat om gemeenschapsgeld en dit moet goed besteed worden.

Wij vinden zoals altijd een sluitende begroting essentieel en staan dan ook achter het voorstel om een aantal zaken niet uit te voeren die wel op de wensenlijst staan. Even pas op de plaats maken en herbezinnen. Prioriteiten stellen.

Programma 1 Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen

De gemeente Dalfsen moet mee in de moderne vorm van communiceren. Dit betekent begrijpen dat er snel reactie wordt gevraagd en dat het belangrijk is om zaken goed vast te leggen en op te volgen. Onze inwoners vragen duidelijkheid over ons optreden en geven volgens ons minder om een nieuw logo.

De veiligheid van ons digitale netwerk is wel een essentiële zaak. We hebben onlangs gezien dat er complete netwerken gegijzeld worden en wij willen dat er goede maatregelen worden getroffen om dit te voorkomen. Onze technische vraag is beantwoord maar het is een blijvend aandachtspunt. De privacy van onze inwoners moet goed geborgd worden en blijven.

Wij vragen ons af hoe het mogelijk is dat er nu al geld beschikbaar moet komen voor het beheer van het gemeentehuis. We snappen dat onderhoud noodzakelijk is, maar had dit niet eerder en beter ingeschat kunnen worden? We vinden de afwijkingen aanzienlijk en willen graag een stabiele gelijkmatige budgettering. 4

Programma 2 Openbare Orde en Veiligheid

Gemeentebelangen vindt dat het belangrijk is dat onze inwoners zich veilig voelen. Heel recent hebben we vernomen dat het de verwachting is dat de criminaliteit zich de komende periode verplaatst naar het platteland. Aangezien meerdere kernen het eerste dorp aan een afslag van de A28 zijn, is het niet vreemd om te veronderstellen dat we hier de komende periode ook meer last van krijgen. We staan nu nog op een goede 7^e plaats in de Nederlandse ranglijst maar we vragen om hier scherp op te blijven letten. Stilstaan kan ook hier niet.

Programma 3 Beheer Openbare Ruimte

We vinden het goed dat er eerst een beleidsplan wordt gemaakt voordat er geld beschikbaar wordt gesteld voor civiele kunstwerken. Prioriteiten moeten duidelijk worden gesteld. Spoedeisende zaken moeten natuurlijk wel direct worden opgepakt.

Programma 4 Economische zaken

De vooruitzichten voor de "BV Nederland" en dus ook voor Dalfsen zien er goed uit. Hier zijn we natuurlijk blij mee maar dit betekent niet dat het voor al onze inwoners alleen maar

positief is. We noemen hier met name detaillisten, agrariërs en ZP-ers die in sommige gevallen echt moeite hebben om het hoofd boven water te houden.

Programma 5 Onderwijs en vrije tijd

Het project Kulturhus de Spil in Nieuwleusen gaat de goede kant op. Als we de planning volgen dan gaat over een maand of 3 de schop de grond in. We zijn dan ook benieuwd of het project met de gunning nog steeds op schema ligt. **5**

We lezen dat er medio 2017 een onderzoek wordt gestart naar de behoefte en benodigde capaciteit van sportparken in onze gemeente. Sportservice Overijssel gaat onderzoeken hoe het zit met de bezetting en de tarieven in samenhang met de verleende subsidies. We begrijpen het onderzoek in het kader van het in beeld brengen van de integrale kostprijs maar wordt de uitslag van dit onderzoek uiteindelijk geen kapstok voor het verhogen van de huur of een verlaging van de subsidie? **6**

Zoals u weet zijn er de laatste jaren al heel veel werkzaamheden en kosten op het bordje van de verenigingen gelegd. Een eventuele verhoging van de huur of een verlaging van de subsidies kan financieel onmogelijk door de verenigingen opgevangen worden. Doorberekenen naar de leden betekent dat de drempel om te gaan/kunnen sporten wordt verhoogd. En dat kan toch nooit de bedoeling zijn? **7**

Programma 6 Inkomensondersteuning

We lezen dat het bijstandsvolume de komende jaren zal blijven stijgen. De instroom wordt steeds meer gekenmerkt door een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Het baart ons zorgen dat steeds meer mensen niet te plaatsen zijn en niet mee kunnen doen in de maatschappij. Ook vanuit financieel oogpunt is dit betreurenswaardig. Wij vinden het buitengewoon waardevol dat iedere inwoner een bijdrage aan onze gemeenschap levert.

Welke effectieve prikkelingen gaat het college inbouwen om mensen die nu gebruik maken van de Participatiewet, te bewegen om weer aan het werk te gaan? Dit met de wetenschap dat er steeds meer vacatures open staan voor alle beroepsgroepen.

Wij hebben u in november 2016 gevraagd om te berekenen wat de gevolgen zijn als we de inkomensnorm voor de kind- en ouderenregeling van 110 naar 130% ophogen. In januari bent u met een globale schatting van de consequenties gekomen. Is er inmiddels meer duidelijk? **8**

Programma 7 Sociaal Domein

In de perspectiefnota zien we dat er bij voorkeur binnen het budget gewerkt moet worden maar daar zitten we als Gemeentebelangen toch duidelijk strakker in. De transformatie moet gewoon binnen budget worden uitgevoerd. Mocht er reden zijn om af te wijken dan zien we graag een goed onderbouwd voorstel tegemoet. En ons doel is niet alleen de kosten te verlagen maar we willen ook werken aan een hogere kwaliteit en efficiency.

Op het gebied van het sociaal domein lijkt het er op dat de zachte landing goed verlopen is maar nu is het zaak om te kijken waar we efficiënter kunnen werken. Preventie en vroegsignalering blijft volgens ons een belangrijke zaak.

Programma 8 Duurzaamheid en Milieu

Onze efficiënte fysieke netwerkRUD is niet meer toegestaan en daarom moet de gemeente Dalfsen over naar de Omgevingsdienst IJsselland. We vinden het zuur dat we als gemeente deze extra kosten voor onze kiezen krijgen. Heeft de landelijke overheid hier over nagedacht en worden we hier voor gecompenseerd? **9**

In maart 2017 is de 'verordening kwaliteit Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving' vastgesteld. Er is aangegeven dat Dalfsen zal voldoen aan landelijke kwaliteitscriteria op het gebied van de Wet algemene taken omgevingsrecht. We willen graag weten wanneer we het toegezegde rapport over de vorderingen ontvangen. **10**

Gemeentebelangen ziet graag dat de gemeente Dalfsen positief staat ten opzichte van plannen die worden ontwikkeld op het gebied van Duurzaamheid. Wel dient er rekening te worden gehouden met de belangen van de omwonenden. Ook zullen we scherp blijven op voorgestelde grote veranderingen in onze leefomgeving waar geen draagvlak voor is. Ons landschap zal de komende jaren veranderen, dat heeft het altijd gedaan en dat zal het ook blijven doen. Maar communicatie op dit gebied is dus uitermate belangrijk. Met elkaar de noodzaak begrijpen waarom we moeten veranderen.

De gemeente Dalfsen is een gemeente met weinig restafval en ook met een hoog percentage hergebruikte afvalstoffen. Dalfsen behoort op dit gebied naast regionaal koploper ook tot de landelijke koplopergroep. Onze inwoners scheiden het afval dus zeer correct en verdienen een compliment.

Programma 9 Ruimtelijke Ordening en volkshuisvesting

De Omgevingswet werd door velen in eerste instantie met de nodige angst bekeken maar we zien het steeds meer als kans. Er draaien al pilots en de pro-actieve houding spreekt Gemeentebelangen aan. De themagerichte aanpak is de manier waar wij achter kunnen staan. Wij zijn dan ook erg benieuwd naar het programmaplan implementatie Omgevingswet wat eind van dit jaar gereed is.

Hoe we als gemeente moeten gaan acteren op de Wet kwaliteitsborging bouwen zal de komende jaren duidelijk worden. De impact op de organisatie, na inwerkingtreding van de wet, zal er zeker zijn. Ondanks dat we ons als gemeente uiteraard hieraan moeten conformeren, hebben wij nog wel de nodige vraagtekens bij deze wet. Het lijkt er namelijk inhoudelijk op dat de slager straks zijn eigen vlees moet gaan keuren. En dat kan toch niet de intentie van deze wet zijn.

De vastgestelde Centrumvisie Dalfsen wordt in 2018 geconcretiseerd in projectvoorstellen. In de nota staat dat deze afhankelijk zijn van de door de raad vastgestelde uitvoeringsparagraaf. Hoe stelt het College dit zich voor? Met andere woorden komt er een voorstel van het College? **11**

We zijn het met het college eens dat we het geld verstandig moeten uitgeven. Bij de behandeling van de begroting dit najaar komt het college met ombuigingen. Het is goed dat u daar de tijd voor neemt en hopelijk komt er straks een goed onderbouwd voorstel tot ons.

Gemeentebelangen heeft al 2 jaar verkondigd dat we de gemeenteportemonnee goed in de gaten moeten houden, aangezien de reserves afnemen en er onduidelijkheid is in het sociale domein. We noemen dan specifiek de jeugdzorg. Voor Kulturhus de Spil hebben we al de nodige gelden beschikbaar gesteld en spreken de wens uit dat er behalve voor de aankleding van het buitenterrein geen aanvullende kredieten bij hoeven te komen. De centrumvisie Dalfsen komt eraan en niet te vergeten onze taakstelling bij duurzaamheid. Voor wat betreft de hoge werkdruk die ervaren wordt door het ambtelijk apparaat zien wij graag dat er zorgvuldig mee omgegaan wordt en er juiste keuzes worden gemaakt. Wat vindt u van de suggestie om het ambitieniveau aan te passen en het collegeprogramma in de toekomst in 4 jaar uit te voeren in plaats van in 3 jaar? **12**

Wij hebben wederom kennis kunnen nemen van een meevallende meicirculaire. Dat is meegenomen, maar toch juichen we nog niet hard.

Wij lezen namelijk dat landelijke plannen met betrekking tot het klimaat en defensie op zijn vroegst verwerkt worden in de miljoenennota. Er is namelijk nog steeds geen nieuw kabinet die duidelijk kan maken wat ons dit gaat kosten. Maar het zal geen verrassing zijn dat er nadelige financiële gevolgen zullen zijn. We hopen dat er snel een kabinet gevormd wordt en zijn dan ook benieuwd naar de uitkomsten van de septembercirculaire. Het beeld van niet weten waar we aan toe zijn past dit jaar ook wel bij de gemeente Dalfsen.

Hopelijk is daar in het najaar een eind aan gekomen bij de behandeling van de begroting. Tot die tijd willen wij vasthouden aan de voorstellen van het college, inclusief de miljoen ombuigingen. Denkt de wethouder daar ook zo over? **13**

Om richting te geven: wij willen keuzes maken en op verantwoorde wijze bijstellen. Het onderhoud van de wegen is iets waar wij niet aan willen tornen. Dat is volgens ons een verkeerde keuze. Een besparing op korte termijn en de kosten komen later dubbel zo hard terug.

Wij willen graag dat Kunsten op Straat behouden blijft. De budgettering van deabri's lijkt overbodig te zijn, de middelen die daar over blijven willen wij graag inzetten om Kunsten op Straat te behouden. Ook is er een bezuiniging gevonden met de rol voor de grasvelden. **14**

Dalfsen, 19 juni 2017

De fractie van Gemeentebelangen

Beschouwingen bij de Perspectiefnota 2018-2021

Voorzitter,

Voor mij de 1e keer dat ik via het kathedertje het woord tot u mag richten in deze raadszaal, weer een andere dimensie die energie geeft. Maar ook wel spannend zo'n eerste keer.

Allereerst dank voor iedereen die meegewerkt heeft bij de totstandkoming van deze nota. Ook al is de nota vrij financieel ingestoken, we weten waar we staan en moeten nu keuzes maken voor de toekomst.

Voorzitter, soms heb je het gevoel dat alles "voor de wind" gaat. Zoiets als een mooie zonovergoten voorjaarsdag, net als de afgelopen dagen.... Waarbij je fietst door onze groene gemeente. En je bedenkt welke mooie dingen de afgelopen jaren zijn gerealiseerd. Van kulturhusen tot decentralisaties.... Het wonen in de gemeente Dalfsen is gewoon meer dan goed te noemen. Geen wolkje aan de lucht tijdens je fietstocht. Tenminste zo lijkt het.

En toch.... De wind steekt iets op..... Er drijven wolken binnen.... Die het zicht kunnen gaan belemmeren.... Er ontstaat financiële tegenwind. De vraag die wij ons als CDA-fractie hebben afgevraagd.... Wat is onze reactie op het ontstaan van die tegenwind? Welke koers moeten wij varen?

Tijdens de behandeling van de perspectiefnota binnen onze fractie was onze eerste gedachte.... Wij blijven koersvast! Vanuit onze visie blijven de volgende 3 thema's voor ons als CDA-fractie centraal staan:

1. Ieder mens telt mee
2. We laten ons leefomgeving goed en liefst beter na aan onze kinderen
3. En natuurlijk met een financiële gezonde basis.

Natuurlijk moeten keuzes gemaakt worden. Maar dan wat ons betreft vanuit de koers die ons kenmerkt als CDA en.... het wonen hier zo mooi maakt. We geloven daarbij in de kracht van onze inwoners....

Ik citeer vanuit ons verkiezingsprogramma; "Wij willen de kracht benutten van mensen, bedrijven, scholen en andere organisaties. Door deze krachten te bundelen zijn we voorbereid op de toekomst en in staat om van Dalfsen een slagvaardige gemeente te maken."

Financieel gezonde basis

De nota is vrij financieel ingestoken, de vrij besteedbare reserve zet een dalende trend in. Onze inkomsten uit het grondbeleid drogen langzaam op. Dus als we geen nieuwe inkomstenbronnen zoeken, betekent dit minder mogelijkheden voor de toekomst. #1 Is er nagedacht om nieuwe inkomstenbronnen te genereren? Als we niets doen, dan komt er een moment dat we moeten bezuinigen of de lasten moeten verhogen. Dit laatste heeft niet onze voorkeur. Als voorbeeld zou het college kunnen gaan onderzoeken of wij niet zelf onze zonnevelden kunnen gaan exploiteren. We houden dan zelf de regie in de hand, creëren financiële inkomsten en het draagt bij aan onze duurzaamheidsdoelstelling.

Afgelopen jaren is er veel geïnvesteerd binnen onze gemeente, complimenten daarvoor. We zijn een mooie gemeente met goede voorzieningen. Toch zijn wij van mening dat er nu rust moet komen in de investeringen, wij zijn dan ook positief over de kritische blik op de nog komende investeringen. In de nota staan nog veel in te vullen PM-posten. Deze posten gaan er hoe dan ook komen en komen dan in ieder geval gedeeltelijk ten laste van onze exploitatie. Op dit moment hebben we door deze posten dus geen goed beeld op onze toekomstige financiële situatie. Om teleurstellingen te voorkomen willen wij hier graag helderheid. #2 Kan het college een inschatting maken van de investeringen, op basis van ervaringen en wat hiervan de gevolgen zijn voor de exploitatie? Dit om de juiste keuzes te kunnen maken voor de toekomst

In de nota lezen we budgetverhogingen voor meerdere gemeenschappelijke regelingen, hoe gaan we hier grip op krijgen? #3 Graag ontvangen wij een voorstel, hoe het college zijn rol gaat pakken binnen deze gemeenschappelijke regelingen om deze onverwachte budgetverhogingen tot het verleden te laten behoren. Wij verwijzen daarbij naar het onlangs uitgevoerde onderzoek van de rekenkamercommissie.

Op economisch gebied ervaren we een herstel welke zich lijkt door te zetten in 2018. Het CDA steunt dat ook het voorstel om ons vooral in te zetten op randvoorwaardelijke bijdragen aan een gezond ondernemersklimaat. Echter we lezen in de nota alleen over het MKB, we missen hier de ondersteuning van de agrarische sector en van de zelfstandige ondernemers. #4 kan het college ons toezeggen, dat de inzet ook van toepassing is op deze ondernemers? Dat het aantal zelfstandigen ten opzichte van 2016 al met 85 is toegenomen betekent niet dat het allemaal zo goed gaat daar.

Het bundelen van werkzaamheden levert over het algemeen voordelen op, wij ondersteunen dan ook de zoektocht om aan te sluiten bij een Shared Service Centre. In dit rijtje past ook de verdere digitalisering van het informatiesysteem. Digitalisering is de toekomst voor een betere dienstverlening aan de burgers en levert efficiëntie voordelen op. We begrijpen dan ook dat hierin geïnvesteerd moet worden en dat er meer aandacht moet komen voor de informatieveiligheid en zijn dan ook blij om te lezen dat hier actie in wordt ondernomen.

Leefomgeving

Investeringen in duurzaamheid zorgen ervoor dat we onze groene omgeving kunnen behouden “rentmeesterschap”, maar minstens zo belangrijk is het creëren van lastenverlichting voor onze inwoners. We moeten hier slim mee omgaan, de gemeente moet met name faciliteren op ambtelijk gebied. Mooie voorbeelden op dit moment zijn de acties van de duurzame dorpen, om maar een voorbeeld te noemen: het inzichtelijk maken van energielabels van woningen in ons dorp Oudleusen, zodat de inwoners weten wat het oplevert als ze zelf gaan investeren.

Maar alleen met deze voorbeelden komen we er niet. Zonder extra grootschalige energieopwekking gaat Dalfsen haar bijdrage aan de klimaatdoelstellingen niet halen. #5 We roepen het college op zorg te dragen voor een werkbaar en transparant kader voor de plaatsing van zonneparken in ons buitengebied”.

Na de zomer komt het voorstel voor de invulling Integraal Beheer Openbare ruimte op de agenda. #6 Wij willen het college meegeven om kritisch te kijken waarin we gaan investeren, daarbij rekening houdend met de risico's als we op sommige onderdelen minder investeren.

Wij hechten veel waarde aan de bestaande voorzieningen in de kernen. De Kulturhusen vervullen hierin een belangrijke rol. Het is dan ook belangrijk dat wij ze steunen in de uitvoering van hun taken. Toch moeten wij erop toe zien dat zij hun taken en programmering vervullen binnen de bestaande subsidies. Heeft het college de opdracht aan het bestuur van de Spil gegeven om de taken en de programmering, #7 binnen de al bestaande subsidies van de gebruikers te realiseren?

Om de financiën op orde te houden, zullen we nog meer moeten insteken op eigen kracht van onze inwoners, bedrijven en instanties. Ook meeliften op initiatieven die zich aandienen.

Op het gebied van asbestsanering is het voorstel om mee te liften op de verschillende financieringsconstructies die provinciaal en landelijk onderzocht worden. Natuurlijk is het in 1^e instantie de opgave van de dak eigenaren zelf, toch willen we het #8 college vragen de ontwikkelingen goed in de gaten te houden en actief te zijn. We moeten dit probleem samen met onze inwoners omarmen en daar waar mogelijk faciliteren.

Ieder mens telt mee

Burgerparticipatie op het gebied van alle leeftijden is en blijft belangrijk, we moeten de burgers meenemen in de ontwikkelingen en hun eigen initiatieven omarmen. Dit levert energie en efficiency op in de uitvoering tussen burgers en overheid. De omgevingswet is hier de komende jaren een goed voorbeeld van en biedt ons veel kansen. Dit willen we budgetneutraal uitvoeren. #9 Hoe kijkt het college naar de bijbehorende frictiekosten?

Afgelopen jaar is er veel energie gestoken in het opzetten van de whatsapp groepen i.v.m. de buurtpreventie. Complimenten hiervoor. Het gevoel van veiligheid is belangrijk voor onze inwoners. Toch lezen we in de media een bericht van de Commissaris dat er met name in de nachtelijke uren te weinig politie op straat is. #10 Delen wij deze mening en hoe gaan wij dit gevoel van veiligheid vasthouden?

Menselijk geluk, gezondheid, veiligheid en geborgenheid staat voorop ten opzichte van materialiteit. Dat de gelden die wij krijgen voor het sociaal domein dan ook bestemd worden voor het sociaal domein is en blijft voor het CDA een natuurlijk uitgangspunt.

We mogen stellen dat de decentralisatie van de het Sociaal Domein geslaagd is. Complimenten daarvoor. We staan nu aan het begin van de transformatie. De startnota hiervoor komt eind dit jaar in de raad. Onze zorg zit hem met name bij de jeugdzorg. We hebben nog steeds het gevoel, mede ondersteund door verhalen in de media dat we daar geen grip op hebben, lange wachttijden, afgesproken prestaties die niet worden geleverd. #11 Kan het college dit gevoel bij ons wegnemen als het gaat om de Gemeente Dalfsen? We lezen dat er vanaf nu anders wordt ingekocht om hier grip op te krijgen. Dit is een begin. #12 Toch willen we het college vragen om vooral in gesprek te gaan met de inwoners die het betreft. Dat is volgens ons de enige manier om grip te krijgen en te toetsen of de zorg geleverd wordt die nodig is.

Door middel van een raadvraag hebben wij aandacht gevraagd voor de contractering en financiering van onder andere de kindertelefoon, welke vanaf 2018 bij de Gemeente zou komen te liggen. Wij zijn blij dat deze landelijke aandacht van onder meer het CDA er aan heeft bijgedragen dat de Kindertelefoon en twee soortgelijke stichtingen - het Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg (AKJ) en Sensor door het Rijk worden overgenomen. Zodat het voortbestaan gewaarborgd is.

Vanaf 01-01-2018 is de Wet Harmonisatie Kinderopvang van toepassing. Onze zorg zit bij de niet werkende ouders. Zij hebben geen recht op kinderopvangtoeslag. #13 Hoe wordt dit na 01-01-2018 geregeld? Het CDA is van mening dat elk kind zich moet kunnen ontplooiën.

Eind dit jaar wordt de nieuwe kindregeling aangeboden aan de raad, het CDA ziet uit naar het voorstel.

Voorzitter, ik kom tot een afronding.

Tot nu toe zijn dit onze vragen, we hadden al veel technische vragen gesteld, waar we duidelijke antwoorden op hebben gekregen.

Zoals in de inleiding al genoemd ervaren we op dit moment financiële tegenwind. Dit vraagt van ons een pas op de plaats met betrekking tot onze uitgaven en een maximale inzet van onze burgers in welke vorm dan ook door onze krachten te bundelen. Dit alles voor het behoud van onze mooie "groene" gemeente.

CDA-fractie Dalfsen,

Janine Schiphorst, Roel Kouwen, Arie Koetsier, Theo Logtenberg, Wim Massier en Betsy Ramerman

Voorzitter,

De ChristenUnie wil blijven werken aan een duurzame leefomgeving. Een omgeving waarin we aan veiligheid concreet invulling geven. Waar we zorg kunnen bieden aan kwetsbare inwoners. Waarbij we alle burgers serieus nemen.

Dit is onze kernboodschap! En tegelijk ons antwoord op de belangrijke vraag die het college stelt in deze Perspectiefnota: **Waar willen we als gemeente Dalfsen naar toe?**

We werken de vier onderdelen van onze kernboodschap hierna verder uit.

Allereerst duurzaamheid. Als rentmeesters op een verantwoorde wijze omgaan met de door God gegeven aarde; ook voor volgende generaties. Gelukkig lijkt meer dan ooit het maatschappelijk besef aanwezig dat veranderingen op het gebied van energieverbruik en – opwekking onvermijdelijk zijn.

We hebben hier het afgelopen jaar meerdere malen en intensief over gesproken in de raad. Met elkaar hebben we richting gekozen en ambities vastgesteld. Het is niet langer vrijblijvend en zeker geen hobby. Daarom vinden we dat dit onderwerp bij de prio 1 onderwerpen moet staan. <1> Het college is hierin helaas veel voorzichtiger. Waarom? Hebben we elkaar dan niet goed begrepen? Niet alles hoeft veel geld te kosten. Samen optrekken met de vijf duurzame dorpen en met hun inwoners en bedrijven moet een praktische vanzelfsprekend worden en niet beperkt blijven tot de beleidsnota. <2>

Verder op zoek gaan naar de juiste energiemix: besparend en groen opwekkend. Concreet en passend.

Vervolgens veiligheid. Een belangrijk thema in een wereld vol geweld, aanslagen, ongelukken en “asociale” media. Maar lokaal speelt dit thema ook heel concreet. Drie voorbeelden.

Fietsveiligheid kan - of beter gezegd - *moet* in onze gemeente verbeteren. Dat heeft de raad ook aangegeven. Nu lijkt het te wankelen in deze Perspectiefnota. Met toenemend fietsgebruik, stimulering hiervan (in relatie met duurzaamheid) en ontwikkelingen op het gebied van de e-bike is er wat ons betreft ruimte om aan de slag te gaan.. Met zo'n 1 ½ miljoen Euro besparing op het plan Jaglusterallee (om 'm veilig te houden) is er voor jaren ruimte toch? Dalfsen moet (weer) de meest fietsvriendelijke gemeente worden. Ook veiligheid is een prio 1 onderwerp. We verwachten van het college in de begroting een daadkrachtiger en meer doordachte benadering. <3>

Hoe staat het met de effectiviteit van de politie in plattelandsgebieden?¹ Landelijk zijn er onevenwichtigheden in bezetting geconstateerd. Voor Overijssel wordt er nog een analyse uitgevoerd. Hoe staan we er in Dalfsen voor? Wat zijn de ervaringen en feiten van onze wijkagenten? Zijn de verantwoordelijkheden en bevoegdheden goed verdeeld of moeten we de oproep om meer bevoegdheden voor de burgemeester ondersteunen? <4>

Onder veiligheid valt ook privacy en dataveiligheid. Zoals vorige week ook aangegeven in het accountantrapport ligt hier zelfs een verbinding naar het sociaal domein. Zorgmijders of beter gezegd gemeentelijke-zorg-mijders komen blijkbaar voor. Het delen van privacy-gevoelige informatie met de gemeente op dit terrein ligt zeer gevoelig. Gelukkig wordt dit onderwerp benoemd. Ook hiervan verwachten we in de begroting een nadere uitwerking. <5>

En zorg in het sociale domein: Hoewel de rapportages van het college en de ombudscommissie geen alarmsignalen bevatten blijft er wel wat knagen. “We doen het met het geld dat we er voor krijgen” is het motto. Dat is tot nu toe geïnterpreteerd als een bovengrens. Feitelijk doen we het al jaren voor aanzienlijk minder geld. Is dit laatste terecht en hoe gaat dit de komende jaren?

Wij stellen voor om explicieter onderzoek te doen naar de effectiviteit van de zorg en de markante verschillen met andere gemeenten. <6> Als de vragen² naar huidige effectiviteit zijn beantwoord kun je ook beter beoordelen of er voldoende en juiste zorg is verleend en wat er voor de toekomst (denk aan de transformatie) nodig is. Neem hierbij ook de opbrengsten mee van de werkconferentie sociaal domein om de effecten van de verleende zorg goed te beoordelen en de geconstateerde knelpunten voortvarend aanpakken. Inhoudelijk en financieel.

We stellen voor om de reserve sociaal domein (nu nog eindig per 2020) uit te breiden met een egalisatiefunctie voor de jeugdzorg. Ook incidentele hoge kosten voor jeugdzorg moet je zonder directe exploitatieeffecten royaal kunnen dragen. Hiermee krijgt deze reserve een permanent karakter. Een nadere uitwerking hiervan zien we graag van het college tegemoet.

<7>

---

¹ <http://www.destentor.nl/noordoostpolder/alarmerend-rapport-politie-van-platteland-verdwenen~afe5ff8a/>

² Mogelijke vragen: A. Is de afgesproken zorg geleverd? (zie ook accountantrapport). B. Is de zorg naar tevredenheid geleverd en C. Als zorg niet is toegekend, is hiervoor begrip en D. Zijn de effecten van niet verlenen van zorg op termijn acceptabel? E. In welke mate is er sprake van zorgmijding?

We zijn positief verrast door de inzet van een strategisch plan voor de transitie. Vorig jaar kregen we nog een sterke afwijzing van het college op ons voorstel. Nu een prominente plek in programma 7. Mooie binnenkomer van de nieuwe wethouder. Een breed strategisch plan: Extern georiënteerd en intern vertaald. We verwachten dat niet alleen de financiële maar ook – en we noemen dit met nadruk - de inhoudelijke meetlat wordt gehanteerd. <8>

Het vierde onderwerp: De ontwikkeling van deze drie voorgaande onderwerpen rust op een goede invulling van **lokale democratie**. Het gemeentebestuur heeft bij wet verantwoordelijkheden en bevoegdheden gekregen. Tegelijk vinden we het belangrijk dat er bij inwoners en bedrijven het gevoel of nog beter de overtuiging is dat we er voor hen zijn. We merken dat niet-tevrede burgers hard aan de bel kunnen trekken of sneller in juridische termen denken. Ook de publieke opinie is tegenwoordig snel beïnvloed. Dat heeft effecten op individuele personen en op het imago van de gemeente. De achterliggende vraag die we belangrijk vinden is: “hoe komt dit?”

Het valt onze fractie op dat de wijze van informatieverstrekking, communicatie of participatie vrijwel maandelijks een onderwerp is dat in commissie of raad wordt benoemd. De ene keer scherper dan de andere keer, maar telkens blijken er redenen te zijn tot kritische opmerkingen. We zeggen niet dat het eenvoudig is, maar het lijkt wel als of er sprake is van gemak, ondeskundigheid, onderschatting, onwil en / of slordigheid. De komende jaren staan we ook nog eens voor de implementatie van de omgevingswet waarin de interactie met inwoners en bedrijven een belangrijk aspect is. De eerder genoemde “C-factor” van het college komt niet vanzelf. Dit thema verdient echt meer aandacht <9> dan nu wordt voorgesteld en staat misschien wel hoger dan jongerenparticipatie. Deze laatste kan op de hoofdstroom meeliften.

Deze kernboodschap met vier invalshoeken gaat verder dan het antwoord van het college. We hopen dat het meer richting geeft dan het in paragraaf 2.1 verwoorde antwoord. Dat antwoord heeft een sterk “kijk eens wat ons overkomt” karakter. Het leest niet als een visie.

Het financiële perspectief.

- Eerst een zwaar punt: de taakstelling om € 1.000.000 structurele ruimte te vinden. Net met de stofkam door de structurele posten gegaan en dan nog dit bedrag vinden. Zoals gezegd heeft het college in essentie hiervoor één concrete invulling gegeven en dat is efficiënter werken. Een goed streven, maar ook realistisch? Overstijgt dit niet de verwachtingen van lean werken? Wat ziet het college als reële mogelijkheden (inhoud en bedragen) ? <10>
- We lijken enigszins achter de feiten aan te lopen. Niet in maart, niet in juni, maar nu pas in november een moment van **integrale afweging**. Het voelt niet als een beheerst proces. We willen niet pas bij de begroting geconfronteerd worden met de uitkomsten zonder verdere betrokkenheid van de raad. Welke maatregelen zijn genomen en zijn deze voldoende voor invullen van deze planning? <11>
- Ook de interactie met de bestuursrapportage leest niet gemakkelijk. De ene tabel omvat wel 2017 en de volgende weer niet. Het aanduiden van structurele en incidentele saldi helpt ook niet echt. Er is moeilijk grip op de cijfers te krijgen. In par 2.1 wordt gesteld dat door onvolkomenheden en achterstallig onderhoud de financiële ruimte geheel is opgeslokt. Vervolgens blijkt in par 3.3 dat er nog een structureel overschot is. Hoe kan dit? <12>

- Zijn alle beheerverrassingen er nu echt uit? <13> Telkens blijkt dat beheer niet gezien of voorzien is en komt er plotseling weer een claim. Zie b.v. ook situatie paspoorten, openbare ruimte, civiele kunstwerken. Is deze laatste post nu 0 of geen prio 1 meer?
- Wil je als gemeente je taken adequaat uitvoeren dan vraagt dit voldoende personeel met goede kwaliteit. Het is juist dit onderwerp dat een verwarrend beeld geeft. Begin dit jaar ruim een kwart miljoen aan personeelsuitbreiding geakkordeerd in het sociale domein. Daar ligt (lag) volgens het college de noodzaak. In deze Perspectiefnota komt er met de op prioriteit 1 gezette apparaatskosten, personele knelpunten en het nieuwe werken nog eens een half miljoen Euro structureel bij. En tevens nog incidenteel budget voor 2017. Dit is niet wat we verwacht hadden. Bovendien wordt de verwarring nog groter gemaakt door bij de voorgestelde taakstelling van 1 miljoen Euro de efficiency in de uitvoering als enige echte besparingsoptie te noemen. Gecombineerd met de gestelde vragen bij de jaarrekening mbt inzet van personeel stellen we voor om eerst een goede analyse te maken wat ons nu de komende jaren te wachten staat. <14> Hierin kan tevens de oriëntatie op regionale samenwerking worden meegenomen.
- Omdat de reserve afvalstoffenheffing op korte termijn leeg is verwachten we op zeer korte termijn een voorstel van het college op deze heffing: wat is er inhoudelijk gaande, wat zijn de ontwikkelingen als we zo succesvol doorgaan en wat betekent dit voor kostendekkende tarieven? <15>
- Een gemeente met torenhoge ambities en tegelijk de laagste belastingdruk. Gaat dit samen? <16>

Afsluiting

Ik sluit deze beschouwingen af. De fractie van de ChristenUnie heeft u een viertal onderwerpen aangegeven die ons inziens een hoge prioriteit hebben: duurzaamheid, veiligheid, zorg en interactie met inwoners. Dit heeft effecten op de plaatjes en lijstjes die in de Perspectiefnota zijn gepresenteerd. Verder hebben we aangedrongen op onderzoeken naar de effectiviteit van zorgverlening en het personele toekomstplaatje van de gemeente. Tenslotte blijven er vragen over de procesgang om in november een sluitende meerjarenbegroting te krijgen. De PM posten en taakstellingen moeten echt concreet worden. Al met al geen eenvoudige opgave.

De fractie van de ChristenUnie vindt haar inspiratie in de bijbel, ook voor ons politiek handelen in deze raad. De profeet Micha geeft dit op een prachtige wijze weer als hij schrijft: Wees eerlijk, rechtvaardig en trouw. En denk niet alleen aan jezelf, maar leef dicht bij God.³ Gelukkig weten we ons hierbij afhankelijk van diezelfde God. Zijn zegen en wijsheid wensen we inwoners, college en ambtenaren en allen hier in de raad van harte toe.

De fractie van de ChristenUnie
Rietje Lassche, Anne Nijburg en Luco Nijkamp

---

³ Micha 6:8 uit Bijbel in Gewone Taal (BGT)

De perspectiefnota 2017. De laatste voorjaarsnota van deze raad en een andere opzet en naam. Perspectiefnota.

Compliment voor de opstellers. De manier waarop je in het stuk wordt meegenomen is plezierig en het geheel is vrij overzichtelijk, al moet ik zeggen dat ik toch echt wel twee keer heb moeten lezen voordat ik het gevoel kreeg het te begrijpen.

Over 2016 hebben we ook weer – als vanouds – een overschot. Daar ga ik verder niet meer over zeggen; mooi.

In deze perspectiefnota is meegenomen dat we wat scherper aan de wind moeten varen met onze begroting. Dus geen overschotten meer laten ontstaan. Ik waardeer deze inspanning zeer. Zoals ik wel vaker heb gezegd, je moet het geld van de gemeente wel aan de gemeenschap ten goede laten komen.

Onze verdere inbreng loopt langs drie lijnen:

1. Een opmerking over de decentralisaties in het sociaal domein.
2. Een paar opmerkingen over de Perspectiefnota zelf; en
3. Een aantal voorstellen die we willen doen ter aanvulling.

Allereerst de opmerking over de decentralisaties in het sociaal domein. We hebben daarbij ook even gekeken naar het raadsdocument. Het is immers onze laatste voorjaars/perspectiefnota.

“Deze raadsperiode zal voor een groot deel in het teken staan van de decentralisaties in het sociaal domein. ... Wij verwachten dat een groot deel van onze inwoners direct of indirect hiermee te maken krijgt. Dit vraagt om duidelijke keuzes van de raad. ...

1. *Zowel bij het stellen van kaders als bij de uitvoering zien we een belangrijke rol weggelegd voor onze inwoners, maatschappelijke partners en het bedrijfsleven.*

Er moet ruimte zijn voor ideeën vanuit het veld (bottom up benadering)”

De vraag nu is: zijn we hierin geslaagd? Hoe kijkt het college hier tegen aan? **V1** En, hoe moet ik dan duiden dat een recente subsidieaanvraag die verband hield met het project Lemelerveld Werkt is afgewezen terwijl de resultaten van dit kleinschalig bottom up ontstane project als zeer positief worden gewaardeerd? **V2**

In dit verband willen we pleiten voor meer inhoudelijke betrokkenheid tussen gemeente Dalfsen en haar burgers, zodat wederkerigheid ontstaat. En vooral ook dat er een totaalbeeld ontstaat rondom een casus.

De relatie met derden zoals de centrumgemeente Zwolle en zorgkantoren met budgetten die niet van de gemeente Dalfsen zijn, worden kennelijk niet als vanzelf ook in ogenschouw genomen.

Initiatieven bijvoorbeeld rond het thema burgerschap, zoals opgenomen in het VNG rapport van de commissie Dannenberg, vinden we van belang. De tijd van praten zijn we gepasseerd en de tijd van aanpakken en daadwerkelijk doen is aangebroken. We pleiten voor een *gemeentelijke zorg-coördinator* naast een mantelzorgmakelaar die we al hebben aangesteld. V3

Zij zouden de ontwikkelingen binnen het sociale domein een enorme boost kunnen geven en een goede preventieve, verbindende en faciliterende functie kunnen vervullen.

Zolang het er allemaal niet is Dalfsen gaan we ervan uit dat burgers de zorg behouden die zij nodig hebben.

Dan de perspectiefnota.

Er wordt een groot aantal structurele en incidentele wijzigingen doorgevoerd. Daartegenover staat dat er ook een heel stel aanpassingen terzijde is geschoven. Ook al staat daar soms een raadsbreed aangenomen motie tegenover. De afweging die daarbij is gedaan is niet altijd goed te doorgronden. Kunt u aangeven welke overwegingen u hebt gehanteerd om de onderwerpen hondenbeleid, kunsten op straat en de motie bestuivers, op voorhand terzijde te schuiven terwijl het om relatief geringe bedragen gaat. V4

Op pagina 13 schrijft u iets over de integrale kindregeling en de inwerkingtreding per 1 januari 2018. Natuurlijk willen we dit liever eerder zien gebeuren. Maar we complimenteren toch ook met dit punt.

We zijn het eens met één van de twee uitzonderingen die u noemt in de inleiding, te weten 'het inboeken van de voordelen als gevolg van de analyse van de recente jaarrekeningen'. Goed voorstel.

Met de tweede uitzondering zijn we het niet zomaar eens. We hebben toch sterk de indruk dat de formatieve knelpunten waarvoor u in 2017 incidenteel bedragen beschikbaar wilt stellen met voorrang wordt ingeboekt. In ieder geval zouden we die keuzes willen betrekken bij de afweging tussen dit onderdeel en de andere voorstellen die er nog liggen en die terzijde zijn geschoven.

Dan wat betreft de voorstellen die we willen doen.

1. Invulling financiële ruimte. Op pagina 39 een overzicht van de wensen waaruit gekozen kan worden. Ik stel voor de dekking apparaatskosten even niet te kiezen. Er wordt iets verderop in de lijst ook al voor een kwart miljoen op jaarbasis extra geld in de organisatie geïnvesteerd.
Ons voorstel is om deze vrijkomende middelen in eerste instantie in te zetten voor onderwerpen van de lijst '*Niet gehonoreerd*', te weten het al genoemde Kunsten op straat, de motie bestuivers – het zou namelijk gek zijn als we voor hetzelfde onderwerp opnieuw een motie moeten indienen – en het plan van aanpak voorkomen fietsongevallen. V5
2. Duurzaamheid. Om te werken aan Duurzaamheid voor het aspect Planet is door de Minister van Infrastructuur en Milieu enige tijd geleden als beleidslijn afgesproken te starten met het energieneutraal maken van de infrastructuur netwerken van het rijk. Bij alle nieuwe infrastructurele voorzieningen wordt

de opdracht meegegeven binnen het project te borgen dat in de energie wordt voorzien die nodig is voor het laten functioneren van die nieuwe onderdelen. Bijvoorbeeld in de vorm van zonnepanelen in de binnenterreinen bij klaverbladen van gereconstrueerde autosnelwegen.

De PvdA fractie vindt deze aanpak voor ons, duurzame gemeente Dalfsen, een voorbeeld dat per direct navolging verdient. Bij de besluitvorming over grotere infraprojecten, zoals binnenkort groot onderhoud en mogelijk ombouw naar erftoegangsweg van de Jagtclusterallee is het een prima gelegenheid de energie van bijvoorbeeld de openbare verlichting zelf op te wekken.

Is het college bereid deze aanpak te verkennen en met een voorstel voor een pilotproject te komen? **V6**

3. De PvdA fractie vraagt daarnaast aandacht voor het aspect People in de vorm van sociale duurzaamheid. U stelt vast dat de instroom participatiewet wordt gekenmerkt door een steeds grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Wij zijn van mening dat de gemeente zelf als opdrachtgever hierin een voorbeeldfunctie dient te vervullen door in contracten met opdrachtnemers bepalingen op te nemen betreffende SROI (Social Return On Investment).

Veel andere organisaties in onze omgeving hebben hiermee inmiddels ervaring opgedaan. Door een goede begeleiding van de opdrachtnemer blijkt het geen probleem te zijn mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt gedurende langere tijd weer te laten participeren in het arbeidsproces. Aannemers die in het begin twijfels uitten, blijken bij een juiste coaching/begeleiding tot creatieve oplossingen te komen. Bent u bekend met het expertisecentrum Social Return van werkbedrijf regio Zwolle? **V7**

Bent u bereid contacten te leggen met deze instantie om te verkennen hoe de gemeente Dalfsen perspectief kan bieden aan mensen uit onze gemeente die al langere tijd niet meer deelnemen aan het arbeidsproces? **V8**

4. Een andere infrastructurele voorziening die we willen voorstellen hangt samen met de onlangs behandelde detailhandelstructuurvisie. We stellen voor om – te beginnen in de winkelgebieden in de kernen Nieuwleusen, Lemelerveld en Dalfsen, maar uiteindelijk in alle kernen – een openbare wifi aan te leggen. Makkelijk voor de inwoners, aantrekkelijk voor de toeristen en daarmee ook voordelig voor de ondernemers. We vragen het college of ze bereid is om in samenhang met die detailhandel structuurvisie een voorstel voor te bereiden. **V9**
5. Participatie. Wij hebben al eerder aangegeven niet altijd tevreden te zijn over de wijze waarop participatie vorm heeft gekregen, ondanks de goede bedoelingen. Bij het eerder door ons ingediende voorstel om met de bewoners te komen tot opwaarderen van de woonomgeving gaven wij onze visie op een aanpak die tot betere resultaten leidt.

Wij stellen u voor deze aanpak te volgen bij het herinrichten van de omgeving locatie Welkoop Industriestraat in Lemelerveld. Het is wenselijk de hele wijk Molnhoek, maar ook de bewoners van de Ankerstraat uit te nodigen te participeren om tot een afgewogen plan voor deze locatie en directe omgeving te komen. Bent u bereid de aanpak zoals eerder geschetst te volgen? **V10**

6. Als het gaat om verkeer en vervoer moeten we de komende tijd goed bij de les blijven en overleg met de provincie blijven zoeken. Openbaar vervoer blijft onze aandacht vragen. Verder zien wij een toenemende belasting op de rondweg in Dalfsen en de weg naar Heino (N35). En niet in de laatste plaats dient er aandacht te komen voor wat is gaan heten de fietssnelweg. Op dat laatste punt zijn we voornemens binnenkort zelf met een voorstel te komen.

Dit alles gaat visie van de gemeente vragen en niet zozeer snelle oplossingen. Herkent u de genoemde knelpunten? **V11**

7. En dan tot slot nog even nog een punt van vorig jaar. De consultatiebureaus. Vorig jaar merkte ik op dat we blij zijn met het voorstel om de bureaus nog twee jaar open te houden. De vraag nu is: komt er een structurele oplossing voor dit vraagstuk? **V12**

Veel succes toegewenst.

Algemene beschouwingen fractie D66

Perspectiefnota 2017

Voorzitter, college- en raadsleden en vooral beste Dalfsenaren, op de tribune en thuis. Het lijkt erop dat er alleen belangstelling is voor de gemeentepolitiek wanneer je directe persoonlijke belang ermee gediend is. Dat herken ik ook wel van mezelf, voordat ik in de gemeenteraad verzeild raakte, maar dat vinden we bij D66 wel jammer. Binnenkort, bij de dag van de democratie op 9 september en later dit jaar gaan we graag met onze inwoners in gesprek om te praten over hun ideeën voor de toekomst van Dalfsen. Dan bereiden we ons voor op de verkiezingen voor de raad in maart 2018. Ook als het “best wel goed” gaat moet je wel blijven nadenken over de toekomst. Je kunt ook het beste de dakgoot repareren als de zon schijnt.

Perspectiefnota

Dat is dan een “bruggetje” naar de perspectiefnota; die werd vorig jaar “voorjaarsnota” genoemd en dat is niet het enige verschil !

Ik heb er de stukken van vorig jaar juni over de voorjaarsnota én de discussies in oktober 2016 over de Programmabegroting 2017-2020 op na geslagen. Toen zag alles er nog rooskleurig uit, hoewel D66 toen ook indringende vragen heeft gesteld over de forse toename van het personeel. In oktober was er zelfs nog sprake van zo'n groot overschot, dat we wensen konden indienen !

Inmiddels zijn we door het College als gevolg van nieuw inzicht én opvattingen van de accountant, verschillende keren verrast met negatieve bijstellingen; vooral gerelateerd aan personeels- en pensioenkosten. De meeste van die posten zouden m.i. echter niet als een verrassing moeten komen. Een duidelijk minpunt dus. Voor de goede orde noteer ik hier dat het College ons heeft toegezegd begin september met een duidelijk overzicht te komen, over het verloop en samenstelling van personeel- en de kosten daarvan van de afgelopen jaren, incl. inhuur. (1) Gelukkig vielen de uitkeringen van het Rijk mee en heeft ons Grondbedrijf weer het verwachte positieve resultaat. Al met al was het resultaat over 2016 acceptabel en we zijn voor onze inwoners nog steeds de goedkoopste gemeente van Overijssel..

Positief vind ik wel dat het College, misschien mede naar aanleiding van die negatieve verrassingen, het initiatief genomen heeft om nog eens een keer met een stofkam door de begrotingen te gaan en geprobeerd heeft om constructief vooruit te kijken, met de intentie om ook in de komende jaren een positief resultaat te boeken. Het principe juich ik toe maar over de invulling verschil ik van mening. Het verschil tussen “kosten” en “investeringen”, waarop je al dan niet afschrijft mag voor mij ook duidelijker. Voor beide wordt dan in de Raad vaak gesproken over beslag op de “financiële ruimte” en financiering uit de reserves; hoewel het essentieel verschillende zaken zijn. Kijk dus uit voor het risico van “pennywise and poundfoolish.

Dat de ambtelijke staf daarbij hun uiterste best doet om de cijfers goed te presenteren leidt geen twijfel; voor hun inzet daarbij dank ik ze van harte !

De inhoud van de nota probeer ik eenvoudig samen te vatten in de volgende punten:

1. De financiën worden krapper, we kunnen niet meer “alles doen”,
2. Sommige zaken zijn noodzakelijk, die wil het College door laten gaan, andere zijn “wensen”, die wil men deels schrappen.
3. Er is een “taakstelling” voor m.n. kosten vermindering van structureel ca. 1 Mio per jaar om financieel gezond te blijven in de komende jaren. De invulling daarvan wordt in het najaar verwacht bij de begroting voor 2018 e.v.

Keuzes van het College

Dat brengt me op een aantal keuzes die het College in deze notitie maakt of voorstelt. Dat onderscheid is me niet altijd duidelijk (2). Het lijkt me dat we wél het juridische principe moeten hanteren dat de Romeinen al formuleerden nl.:

“**actus contrarius similiter fit**”, of wel: dezelfde procedure volgen bij het ongedaan maken als bij het oorspronkelijke besluit.

Dus Raadsbesluiten kunnen alleen door de Raad ongedaan gemaakt worden (3)

Deze gelegenheid lijkt me niet geschikt om op alle punten in de nota in te gaan; het gaat om veel details en het lijkt me onmogelijk om deze in dit kader te bespreken; ik noem een paar voorbeelden waar ik rare of opmerkelijke zaken zie:

- het College denkt nog **wel** in 4 jaar ca. €1 M extra uit te geven aan achterstallig onderhoud van de openbare ruimte (terwijl we onlangs begrepen in een presentatie over Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR), dat die in Dalfsen relatief goed verzorgd is), maar het schrapte bv. wel kleinere bedragen die voorzien waren voor de N340 en de N377. Dat lijkt me raar (4)
- Onder de “onontkoombare” mutaties (en dat vind ik wel een erg “ronkende” omschrijving) staat b.v. een post van € 60.000 per jaar extra, dus hoger dan eerder gebudgetteerd, voor enkel het onderhoud van een aan te schaffen computerprogramma. Daarover alleen al heb ik veel vragen die in dit kader moeilijk te bespreken zijn: wat doen andere gemeenten; werken we samen binnen de VNG etc etc. (5)
- Ook als onontkoombaar aangemerkt zijn extra kosten, dus nogmaals: hoger dan eerder begroot voor Gemeenschappelijke diensten, zoals GGD, Veiligheidsregio, en de Omgevingsdienst, die taken van de gemeente gaat overnemen. Dames en heren: in totaal ca. 1 M € meer dan eerder begroot, voor de komende 4 jaar. Onacceptabel lijkt me. Kunnen we daar echt niets aan doen, samen met andere deelnemende gemeenten ?? (6)
- Het voorstel om een “plan van aanpak fietsongelukken” te schrappen is slecht; het gaat nl. niet alleen om een plan, maar ook om maatregelen, die bedoeld zijn voor de langere termijn, zoals fietssnelwegen. Dit was dacht ik een onderdeel van het door de Raad in oktober 2016 vastgestelde Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan (GVVP). (7)

Rijker geworden

Tot dusver de financiële punten; we zouden bijna vergeten dat we als gemeente ook veel rijker zijn geworden de laatste jaren:

Het Kroonplein in Lemelerveld is geopend, het project “De Spil” in Nieuwleusen is voortvarend opgepakt en gaat nu echt beginnen en het Waterfront in Dalfsen begint vorm te krijgen. Inmiddels hebben we al gezien hoe het ongeveer gaat worden: het Stoomtheater, een café, restaurant en fontein... het centrum van Waterfront heeft al smoel gekregen en het theater is wat mij betreft een succes. Mede dank zij een erg actief bestuur en dat mag ook wel gezegd worden: een inspirerende rol van onze burgemeester. Nu nog de bouwput zo snel mogelijk afmaken en de laatste fase rondbreien... dat is nog wel spannend om te zien of dit allemaal op korte termijn lukt, inclusief winkels en parkeren (8)

Dit zijn investeringen waarmee we 10-tallen jaren vooruit kunnen en Dalfsen heeft die grotendeels uit de reserves gefinancierd. Samen met de eerdere investeringen in de Kuturhuizen in Hoonhorst en Dalfsen is het niet vreemd dat onze reserves wat minder zijn geworden. Wat mij betreft een normale zaak.

Burgerparticipatie

D66 hecht veel belang aan de lokale democratie en het betrekken van de inwoners en het College lijkt het daarmee eens; we moeten onze burgers en bedrijven zo goed mogelijk bij beleidsvorming betrekken. De rol van de raad verandert hierdoor ook sterk. Mede als gevolg van de pittige discussies en verschil in beleving over de participatie bij de aanpassing van de Jagtclusterallee, zullen wij een initiatiefvoorstel indienen. We stellen voor om mede aan de hand van deze casus de uitvoering van de Inspraakverordening door de Raad te laten evalueren. (9)

Inzet voor een gelukkige en stille gemeenschap

Goede zaken als vanzelfsprekend nemen, is een menselijke eigenschap, maar we moeten wel waakzaam zijn; rust, veiligheid en stilte bijvoorbeeld merk je niet vaak op, totdat je het mist ! Daarom zetten we ons ook daarvoor in, evenals voor de andere dingen die we zo gewoon vinden in ons mooie Dalfsen.

Namens de fractie van D66 Dalfsen,
Dank voor de aandacht.

Jan Rooijackers

Voorzitter,

Allereerst dank voor de stukken. De opstellers hebben er weer veel werk van gemaakt. Aan ons de schone taak deze perspectiefnota te beoordelen en hier vervolgens weer iets van te vinden.

De Perspectiefnota 2018-2021 ligt voor ons. Met deze Raad stappen we in de trein op weg naar het eindstation voor deze raadsperiode. De eindsprint. Voordat we deze inzetten even een kleine reflectie. We hebben de afgelopen 3 jaar veel dingen samen bereikt. Veel ambities zijn omgezet in mooie resultaten. Als we kijken naar alleen het afgelopen jaar zien we dit goed terugkomen. Nieuwleusen krijgt De Spil, Dalfsen heeft een centrumvisie, we krijgen een detailhandelstructuurvisie waarmee de ondernemers goede ondersteuning krijgen vanuit de gemeente, het lijkt er op dat we beter grip krijgen op de gevolgen van de transitie van het sociale domein, we staan vooraan op de barricades tegen laag overvliegende vliegtuigen die naar Lelystad gaan, kortom we behalen goede resultaten of we zijn op de goede weg. Als we zo doorgaan zullen we een groot aantal van onze ambities die we gezamenlijk in 2014 hebben vastgesteld, gehaald hebben in maart 2018. Voorlopig lijken we op koers te zitten dus.

Vorig jaar trokken we in deze Raad de conclusie dat we zo goed op koers lagen dat we financiële ruimte zagen. Ruimte om in te vullen. Hier zijn we vervolgens druk mee aan de slag gegaan. Om het overzicht te behouden is besloten om de uiteindelijke behandeling door te schuiven naar deze perspectiefnota. Dan zou alles bij elkaar komen en was het mogelijk alle consequenties in beeld te hebben. Klinkt allemaal logisch, toch?

En toen kwam de jaarrekening. Een nieuwe accountant, andere manieren om het huishoudboekje van de gemeente bij te houden, achterstallig onderhoud aan diverse grootboekrekeningen, verlofstuwmeren, pensioenen van oud-wethouders die bijgesteld moeten worden. Ineens is er geen sprake meer van financiële ruimte. Conclusie is volgens het College dat onze ambitie te groot is: we moeten € 1.000.000 ombuigen. En of wij dat als Raad even willen doen. Wat we daarvan vinden, kom ik zo even op. De eerste vraag hierbij is of de € 1.000.000 ombuiging structureel is (dus voor elk jaar dit bedrag) of dat we € 1.000.000 moeten ombuigen voor 2018? [#1]

Als we dan de Perspectiefnota beschouwen en op zoek gaan naar € 1.000.000, dan wordt het er niet duidelijker op:

- We zien bij een groot aantal onderwerpen nog geen bedragen staan (de pm-posten). In sommige gevallen gaat het volgens de tekst om enkele tonnen. Moeten we dan aannemen dat als deze posten straks bij de begrotingsbehandeling in november wel gevuld zijn, de ombuiging nog groter kan worden? [#2] M.a.w stel dat we voor 2018 voor Duurzaamheid € 100.000 nodig hebben, we te maken hebben met een totale ombuiging van € 1.100.000? [#3]
- Hoe denkt het College over de ombuiging van € 1.000.000? Is dit volgens u voldoende met de pm-posten in het achterhoofd of hebben we straks bij de behandeling van de Begroting in november met nog meer ombuigingen te maken? [#4]
- De aangedragen uitwerking van de technische onderwerpen zijn onderwerpen die te maken hebben met aanpassingen in de BBV. Blijkbaar hebben we de afgelopen jaren hier dus niet aan voldaan. Vraag die we hebben is of we verplicht zijn ons aan de BBV te houden? [#5]
- Ook zien we een aantal reparatieonderwerpen voorbij komen, die ook prio 1 meekrijgen, bijvoorbeeld Dekking apparaatskosten investeringen en projecten.

- Het College en de directie komen met een groot aantal onderwerpen die prioriteit 1 meekrijgen. Deze zijn dan volgens het College en de directie noodzakelijk. Deze beperken meteen de mogelijkheden voor de Raad om op zoek te gaan naar de benodigde ombuigingen. Hoe ziet het College dit? [#6]

Kortom, het is verdraaid lastig om op zoek te gaan naar € 1.000.000 als we alle prioriteit 1 onderwerpen buiten beschouwing moeten laten bij de ombuiging. Conclusie is dat we op basis van deze gegevens niet kunnen ombuigen.

Daarnaast gebeurt er nog iets wat bij ons veel vragen oproept. Normaal gesproken krijgen we van het College voorstellen. Binnen deze voorstellen kunnen we als Raad kiezen en desnoods een motie of een amendement indienen om een voorstel aan te laten passen. We hadden verwacht dat het College zelf met een voorstel zou komen hoe de € 1.000.000 ombuiging is te realiseren. Al dan niet met een aantal scenario's. We begrijpen dan ook niet waarom het College hier niet voor heeft gekozen. Kunt u aangeven waarom dit niet is gebeurd? [#7]

U kunt dan immers aan de hand van een visie op deze onderwerpen een richting aangeven waar wij als Raad wel of niet mee instemmen. Hoe ziet u dit? [#8] Bij de begrotingsbehandeling in november krijgen we toch wel een voorstel van het College? [#9]

Natuurlijk hebben wij wel nagedacht over hoe we de ombuiging kunnen realiseren. Wat dat in geld betekent is, zo blijkt met alle pm-posten, voor ons niet te bepalen. Dat zullen we dan ook niet doen, maar het gaat zeker helpen. Per onderwerp nemen we deze met u door.

We hebben een aantal vragen vooraf:

- Welke mogelijkheden ziet het College om de inkomsten te verhogen? [#11] Wat is uw visie hierop? Is het wat u betreft mogelijk om zonder de inkomsten te verhogen de ombuiging te realiseren (zeker met de vele onzekerheden in de voorliggende Perspectiefnota? [#12])
- Met het bijstellen van ambities, vervallen reeds afgesproken prestaties. Veel van de prestaties worden uitgevoerd door ambtenaren van de gemeente Dalfsen. Die zullen niet verdwijnen. Hoe denken we dan toch de ombuiging te realiseren? [#13] Stel, we besluiten helemaal niets meer te gaan doen aan duurzaamheid. Onderaan de streep zijn er geen uren gemaakt voor duurzaamheid, maar de personeelskosten worden niet minder.

Dan volgt nu de behandeling van de onderwerpen waarvan wij vinden dat deze in aanmerking komen voor de ombuiging:

- Oplossen diverse formatieve knelpunten interne organisatie (organisatiebrede knelpunten)
U geeft aan dat het hier gaat om een noodzaak. Voor ons niet. We snappen best dat de werkdruk hoog is in de organisatie, maar de bezuiniging van een aantal jaren terug was er juist op gericht om de basisbezetting te verminderen. Door deze formatieve knelpunten toe te kennen, draaien we (een deel van) de bezuiniging terug. Enige uitzondering hierop is de toename van de basisbezetting door de transitie van het sociale domein.
- Samenwerking en uitbesteding
Afgelopen jaar hebben we als gemeente de mogelijkheid tot het aangaan van samenwerkingen op een aantal gebieden in de ijskast gezet. Gelet op de hoge werkdruk van de interne organisatie en het besparen van kosten, pleit de VVD ervoor om hier toch onderzoek naar te doen. Behalve samenwerking behoort het uitbesteden ook tot de mogelijkheden. Wel moeten we kritisch kijken of hier een sluitende business case voor te maken is. Hiermee bedoelen we dat we dit soort beslissingen niet overhaast en onder druk moeten maken.

- IBOR
Tijdens de technische sessie over de IBOR bleek dat we als gemeente Dalfsen hoog scoren in de IBOR-benchmark. Als ik het goed heb begrepen scoren we nu A+, terwijl we onszelf hebben ingeschaald op B. We doen het dus te goed. Dit betekent dat we hier dus niet onze ambitie hoeven bij te stellen, maar wel de uitvoering. Zijn er nog meer onderwerpen waar we hoger op scoren dan de ambitie vereist? [#14]
- Duurzaamheid
Het is nog niet bekend wat we gaan uitgeven aan duurzaamheid. Wel geeft u zelf aan dat dit enkele tonnen is per jaar. Wij kunnen dus ook niet aangeven waar mogelijk ambities bijgesteld moeten worden. Wel een punt wat we het College mee willen geven. Voor de VVD staat duurzaamheid hoog in het vaandel. De klimaatakkoorden van Parijs laten zien dat we als Nederland nog veel hebben te doen op het gebied van duurzaamheid. Voor Dalfsen zal dit natuurlijk ook consequenties hebben. Met het bijstellen van ambities op het gebied van duurzaamheid moeten we dus voorzichtig zijn. Wel is goed om het onderwerp tegen het licht te houden en met een lean-bril naar kijken.
Waar ziet het College mogelijkheden om de ambities zo bij te stellen dat dit zal leiden tot kostenvermindering? [#15]
- Participatiewet
Qua ombuiging is hier met name op de langere termijn veel te winnen. We weten dat (ook voor Dalfsen) het bijstandsvolume de komende jaren stijgt en dat het rijksbudget af zal nemen. Een onderwerp waar we als gemeente mee aan de slag zullen moeten. We moeten ons richten op zoveel mogelijk mensen vanuit de bijstand aan het werk laten gaan. Soms moeten we deze mensen hierbij helpen. Dat maakt dat de gemeente hier actief op stuurt. Mogelijkheden en ideeën (wellicht bestaat een aantal ideeën al):
  - Werkgeversbenadering: werkgeversservicepunt (bv Vechtdal-breed). Een centraal punt waar werkgevers en bijstandsgerechtigden elkaar kunnen vinden. Denkt u hierbij aan werkgevers inzicht geven in profielen werkzoekenden (websites of advertenties, maar ook via tools van het UWV), stages voor werkzoekenden (ook 50-plussers).
  - Flextensie: deze organisatie plaatst gemotiveerde bijstandsgerechtigden voor tijdelijk werk bij reguliere werkgevers. Die betalen daarvoor een marktconforme vergoeding. De gemeente dekt daarmee uitkeringslasten, Flextensie de bedrijfslasten en de bijstandsgerechtigde krijgt 2 euro extra per gewerkt uur. Dus extra inkomsten voor de bijstandsgerechtigde, maar geen administratief gedoe bij verrekening van de inkomsten. In hoeverre doen we dit al met Dalfsen Werkt? [#16]
  - Statushouders
    - Taal en cultuur leren: mee starten al in het AZC zo gauw ze zijn toegewezen aan de gemeente Dalfsen;
    - Statushouders met voldoende taal en/of computervaardigheden een assessment afnemen. Inzicht in talenten, motivatie, taalniveau, werkervaring, opleiding, psychische en lichamelijke gesteldheid;
    - Bij statushouders met onvoldoende taal en/of computervaardigheden doen met een consulent een mondelinge intake;
    - Intensieve taalcursus;
    - Met statushouder op zoek naar juiste opleiding;
    - Plan van aanpak maken met statushouder;
    - Zie bovengenoemde maatregelen: stages, organiseren werkgevers, belonen werkgevers (maak het interessant voor de ander).

Tot slot willen we nogmaals aandacht vragen voor de wijze waarop we in deze situatie terecht zijn gekomen. Het lijkt erop dat met de komst van de nieuwe accountant we plotseling te maken hebben met allemaal herstelacties om ons huishoudboekje op orde te krijgen. Daarbij valt ons op dat u het doet voorkomen dat het ons overkomt. Maar dat is natuurlijk niet zo. We hadden dit moeten zien aankomen:

- Het inzetten van reserves voor structurele uitgaven: we weten al jaren dat we dit fout doen. Toch hebben we hier niets aan gedaan al die tijd;
- De kosten van installaties in onze gebouwen: we gaan de komende 5 jaar een verhoging zien van deze post. We wisten bij oplevering van het gemeentehuis al dat dit er aan zit te komen. Sterker nog: dat weten we ook over 5 jaar. Waarom doen we dat niet goed? We weten toch dat een installatie bv 15 jaar meegaat, dat daar onderhoudskosten aanzitten die gaande weg gaan stijgen en dat we de installatie over 15 jaar moeten vervangen en dus moeten afschrijven?
- Bij de jaarrekening bleek er in eens sprake te zijn van verlofstuwmeren: deze kwamen letterlijk uit de lucht vallen. Dat kan toch eigenlijk niet?;
- Bij grote projecten zijn we niet in staat om een investeringsaanvraag voor het totaal op te leveren. We krijgen het in delen aangeleverd waardoor we als Raad het gevoel krijgen een fuik in te zwemmen, waar we niet zo maar meer uit kunnen komen.

We hebben dit al vaker gezegd, maar ook nu blijkt dat het nog steeds actueel is: we moeten ervoor zorgen dat het huishoudboekje van de gemeente op orde is en op orde blijft. Dit bereik je met een aantal simpele uitgangspunten waar je je aan moet houden:

- Een sluitende begroting over meerdere jaren (de voorliggende Perspectiefnota is in ieder geval nog niet sluitend).
- Investeringsvoorstellen per onderwerp indienen, niet in delen waardoor de kans groot is dat je voor verrassingen komt te staan (vb onvoorziene kosten bouwrijpmaken van De Spil)
- Transparante manier van voeren van de planning & control cyclus: dus volledige afwikkeling begroting, jaarrekening, etc op tijdstippen die zijn afgesproken, niet zaken overhevelen naar het einde van het jaar (halverwege of eind 2017 nog begrotingsbesluiten over 2017 nemen);
- Voorkomen van verborgen posten (verlofstuwmeren), verborgen achterstallig onderhoud en andere financiële verrassingen;
- Maak het niet onnodig ingewikkeld. Deze perspectiefnota is voor ons lastig te volgen door het ontbreken van heel veel noodzakelijke informatie.

Voorzitter, wat we vooral willen is de volgende Raad een gezonde financiële situatie overgedragen krijgt. Als ik de wethouder moet geloven (en dat doe ik), dan hebben we te veel ambities. Ik eindig dan ook met een mooie quote van Loesje:

Als de lat te hoog ligt, dan kun je er nog altijd onderdoor lopen.

Ik dank u allen voor de aandacht!

Namens de VVD fractie,

Gerrit Jan Veldhuis